

KConsult
Org. No. 993037303

Rytterfaret 29
N-1362 Hosle, Norway
Ph. +47 67 14 70 39
Mob.: +47 413 77 404
E-mail: Knut.soraas@gmail.com

Høringsuttalelse: Forslag til endring av grenseverdier for skytebanestøy i retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging, T-1442/2012

Innledning

Bakgrunn for foreslått revisjon.

- Forsvaret og kommunene ønsker større handlingsrom i arealplanleggingen.
- Forsvarsdepartementet sendte på bakgrunn av dette en anmodning til Klima- og miljødepartementet om å vurdere revisjon av støygrensene
- Miljødirektoratet fikk i oppdrag fra Klima- og miljødepartementet for 2013 ble tildelt oppdraget i samarbeid med Forsvarsbygg: «å utrede aktuelle endringer i retningslinje T1442 for krav til støygrenser for skytebaner, særlig militære anlegg».
- En referansegruppe, hvor Folkehelseinstituttet (FHI), Sintef, Det frivillige skyttervesen (DFS), Fylkesmannen i Troms og Forsvaret deltok. Forsvaret ledet gruppen.

Metodikk.

Undersøkelsen baserer seg i stor grad på

- En lengre papirutredning om sammenlikning og korrelering av subjektiv plagegrad og støynivå fra vei og skyting
- En mindre spørreundersøkelse (574 respondenter) fra 4 i det alt vesentlige militære skytebaner av de ca. 1000 banene i Norge som for en stor del er sivile
- Støyfaglig kompetanse.

Dessuten

- Den tidligere og grundige undersøkelsen fra 1982 tilsidesatt til tross for at konklusjonene der ikke er tilbakevist eller imøtegått.
- Omfanget av og de kostnadene og økte helseskader som forslaget vil kunne medføre er ikke seriøst behandlet.

- Man har ikke sett nærmere på tidligere og pågående konflikter og deres bakgrunn og hvordan forslaget vill innvirke på konfliktnivået.

Oppsummering.

Med en slik bakgrunn og svak og begrenset metodikk er det grunn til i stor grad å betrakte studiegruppens anbefalinger som et uttrykk for interessehaverenes ønske (Forsvaret og kommunenes arealplanleggere). Miljødirektoratet har riktig nok modifisert forslaget noe, men har tilsynelatende ikke gjort nødvendig selvstendig arbeid i noen betydelig grad for å utfordre interessehavernes arbeid og beskytte allmennhetens interesser. Forslaget står ikke frem som basert på en uavhengig seriøs vurdering ved sitt sviktende grunnlag og mangler og kan derfor ikke brukes alene i en beslutning som den er tiltenkt å være grunnlaget for og som vil få negativ innvirkning på helsen til et ukjent antall mennesker.

Det er en tilfeldighet at undertegnende fikk kjennskap til høringsutsendelsen og det skjedde først torsdag 7. januar 2016. Derfor er beklageligvis min høringsuttalelse relativt begrenset. I tillegg til ovenstående omtales noen få punkter som umiddelbart pekte seg ut.

Noen punkter som peker seg ut.

1. Undervurdering av støyproblemer og konflikter.

I sin vurdering skriver Miljødirektoratet: *En utvalgsundersøkelse utført i 1999 viste at drøyt 86 000 personer i Norge er utsatt for støy fra skytebaner på mer enn 30 dB (Lden) i gjennomsnitt over året. Da det er forholdsvis likt antall skytebaner i dag, er det grunn til å tro at antall utsatt for støy fra skytebaner er omtrent likt som i 1999.* Jeg har ikke hatt anledning til å studere den undersøkelsen det refereres til, men konklusjonen kan ikke representere den plage som naboene utsettes for. Man behøver bare bevege seg til Oslo vest og Bærum der landets største sivile skytebane ligger, (Løvenskioldbanen). Lden er vanskelig å etterprøve, men basert på LA_{max} som er dagens standard, ligger 100 boliger i Bærum vest allerede i rød sone, flere hundre i gul, mens 1000 – 1500 er berørt av støy fra denne banen i henhold til en rapport som er utarbeidet på oppdrag fra Norges Skytterforbund ¹. Rieber baserer sine anslag på beregnede støysoner.

Generte naboer har dannet en aksjonsgruppe, Folkeaksjonen mot skytestøy fra Løvenskioldbanen som har samlet 2000 protester hvorav noen hundre i form av skriftlige klager. Det skjeve forholdet mellom klager og det antall som antas berørt ut fra beregningene viser klart at beregninger av LA_{max} underestimerer folks plagegrad. Det gir et sviktende grunnlag for å redusere støykravene på den måten som foreslås.

Man kan tenke seg at Løvenskioldbanens naboer er spesielt klagete eller sensitive for skytestøy, men det finnes ikke grunnlag for en slik antagelse. Dernest kan man vurdere om beregningene reflekterer det reelle støybildet. Det har nevnte folkeaksjon gjort ved å gjennomføre feltmålinger. Deres foreløpige målinger tyder på at rød og gul sone muligens går langt utenfor de beregnete og kan vise seg å innbefatte områder med tusenvis av boliger (vestsiden av

---

¹ Løvenskioldbanen – Støyberegninger. Rieber Prosjekt AS, v/ Dag Rieber 1. februar 2014.

Holmenkollåsen, Bogstad, Fossum, Eiksmarka, Østerås). Det gjenstår å forklare avvike mellom beregnet og målte verdier, men et element kan ligge i at modellene ikke tar hensyn til elevert skyting som skjer ved leirdueskyting (skeet).

Enkle søk bringer frem mange av de konfliktsakene som har vært hvorav noen fremdeles pågår. Flere har endt i rettsapparatet og blitt tvunget til å innskrenke skytetider eller nedlegge². Flere av sakene bringer i tillegg til støy inn andre klageforhold slik som forurensning av grunn, bekker og bekkesedimenter og grunnvann av giftig bly og antimon, sikkerhet og trafikale forhold. Senest i september 2015 ble det sendt skjønnsbegjæring til Bærum kommune og Bærum skiklubb fra naboene til den planlagte skiskytterarenaen på Franskleiv i Bærum kommune der hvor støy bare er ett av de anførte klagemomentene. Det er lett å tenke seg at flere forhold vil bli påklaget når avstanden reduseres mellom bebyggelse og skytebaner dersom støyvedtektsendringer blir vedtatt. Konfliktnivået vil øke.

Miljødirektoratets utsagn sitert ovenfor reflekterer ikke den reelle situasjonen slik naboene opplever den og slik den vil utvikle seg skulle forslaget bli vedtatt. Både dagens og det fremtidige konfliktnivået underestimeres.

2. Metodikk

Man velger å lage en relativt liten spørreundersøkelse (574 respondenter) fra 4 i det alt vesentlige militære skytebaner sammen med teoretiske beregninger og bruke det som grunnlag for anbefaling av reduserte støygrenser for skytebaner. Man avviser undersøkelsen fra 1982 som er meget større med følgende begrunnelse:

Resultatet fra denne spørreundersøkelsen (1982 undersøkelsen, K Søråas anm.) er ikke direkte sammenlignbart med plagegraden som er omtalt i forhold til T-1442. Dette er fordi denne spørreundersøkelsen har benyttet 4 svaralternativer, hvorav det som er synliggjort er de som har svart de 2 høyeste alternativene. Nyere spørreundersøkelser benytter imidlertid 5 eller 11 svaralternativer og benytter henholdsvis de 2 eller 3 høyeste svaralternativene som svært forstyrret. Derfor er undersøkelsen ikke benyttet videre i utredningen.

Man avviser å benytte resultatene med den begrunnelse at den metodikken man har valgt i sin egen lille undersøkelse gjør det vanskelig å sammenlikne resultatene. Dette er en meget svak begrunnelse. 1982 undersøkelsen var en betydelig undersøkelse som omfattet 15 baner i Norden hvorav 6 norske sivile baner. Resultatene er entydige, de viser høy grad av sjenanse for store grupper ved de nivåer som overstiger dagens grenser. En graf som fremstiller dette finnes i rapporten som fulgte høringsbrevet³. Resultatene fra 1982-rapporten bestrides ikke på annen måte enn at den er gammel, detaljene ikke tilgjengelige og at den ikke er referert til i litteraturen. Det er mangelfullt grunnlag for å ikke i det minste å forsøke en sammenlikning med

---

² Prinsdal skytebane, Oslo. Hestehagen skytebane, Skiptvedt, Østfold (Oslo Tingrett TOSLO -2006-84690-RG-2007-1100 «Gyldighet av forvaltningsvedtak. Kommunehelsetjenesteloven § 4a-8. Huseby skytebane, Oslo (Eidsivating Lagmannsrett – RG-1976-84 «Naboloven § 2»). Pistolbane, Arendal, Aust-Agder (Sivilombudsmannens Årsmelding SOMB-2005-79 «Reduksjon i skytetider på grunn av støyplager»).

³ FUTURARAPPORT 763/2015

egne data. Det er desto mer alvorlig i det at man derfor bare har informasjon fra baner med hovedsakelig bruk av militæret å basere seg på.

Jeg konstaterer at resultater fra en større tidligere undersøkelse ikke er tatt med i vurderingene på et slikt svakt grunnlag. Det svekker troverdigheten av begrunnelsen for det foreliggende forslaget.

3. Innhenting av data og informasjon for antagelser og som vurderingsgrunnlag.

Skadelidende naboer er ikke konsultert, heller ikke ser det ut til at tidligere eller pågående konflikter har blitt studert. Ved en slik undersøkelse som den foreliggende ville dette vært naturlig. Det mangler ikke på informasjon, en del har blitt referert til ovenfor. Dette burde ha blitt gjort og blitt en del av vurderingsgrunnlaget. I Miljødirektoratets høringskriv fremføres en antagelse som viser at spørsmålet har vært vurdert (*... er det grunn til å tro at antall utsatt for støy fra skytebaner er omtrent likt som i 1999.*)

Å velge bort å ikke gå inn i materien rundt gamle og nye konflikter svekker troverdigheten til begrunnelsen for det foreliggende forslaget.

4. Økonomiske konsekvenser.

Man trekker den konklusjon at *Da det ikke ansees å være vesentlig kostnader forbundet med endringene som foreslås, er det ikke gjennomført ytterligere analyser av dette.* Dette er en drøy konklusjon som er dårlig underbygget.

- a) Helsekonsekvenser er nesten ikke behandlet. Støy er helseskadelig ifølge WHO⁴. Og helseskader øker med økende støy og selvfølgelig også med økende antall personer som er utsatt for støyen. Når flere boliger kommer nærmere skyting, resulterer det selvfølgelig i økt støybelastning. Dette aspektet er sett bort fra og kostnadene ved dette er ikke behandlet eller vurdert.
- b) Det kan ikke sees at det antall naboer som opplever skytestøy fra en gitt bane er tillagt noen betydning. Man tar i betraktning banens størrelse dvs. antall skudd, men ikke om det er 10 eller 10 000 beboere innenfor eller i grenseområdene for de enkelte sonene. Men helseskader og det samlede ubehag er jo direkte proporsjonalt med antall personer. Med de usikkerheter som foreligger ved etablering av støysoner og følgeskader og sjenanse, kan man ikke la være å legge inn ekstra sikkerhetsmarginer når antall mulig skadelidende blir stort. Det er en generell svakhet ved å etablere faste grenser som skal gjelde for alle baner, men burde ha vært nevnt og tillagt vekt i forbindelse med helsekonsekvenser og kostnader av disse.

De økonomiske konsekvensene er behandlet på en måte som ikke gir dem troverdighet. Å øke befolkningens støybelastning på dette støynivået kan vise seg svært helseskadelig og kostbart på

---

⁴ <http://www.euro.who.int/en/health-topics/environment-and-health/noise/data-and-statistics>

sikt selv om de umiddelbare målbare direkte kostnadene kan vurderes som små. Rapporten og forslaget inngir ikke troverdighet ved unnlattelsen av å behandle disse aspektene på en grundig måte.

Hosle 11. januar 2016.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Knut S. Søråas', written in a cursive style.

Knut S. Søråas

KConsult